

International Journal

EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION

www.esci.eu

Volume #5 August 2014

Research articles

Hamilton 2014

Edition **EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION**
International Scientific Journal
www.escj.eu, journal@escj.eu

Publisher Accent Graphics Communications
1807-150 Charlton av. East Hamilton, Ontario, Canada L8N 3X3, info@accentgraphics.ca

Organizer Scientific Research Centre of the "Slavic world"
03037, Ukraine, Kyiv, str. Osvity, 6, of. 24, Tel: +3 8.044. 520.1205,

International Scientific Journal EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION:
research articles / Responsible editors: Tonkyh S., Pryhodko N., Mintz A. – Hamilton, Canada:
«Accent Graphics Communications», 2014. – Volume 5. – 90 p.

This special journal report is the result of a compilation of various country research scientists who have written articles covering theory and practice along with other specific types of scientific research in multiple fields of science. The compilation of articles represented were published in English, Russian and Ukrainian languages. The publisher does not accept responsibility for the expression of the authors in their writings which resulted from their research and personal beliefs. Articles are published in the author's edition.

Editorial board

Zhurha M. Prof. Dr.Hist. Senior Research Fellow in Hist. of Science and Technology, Kyiv, Ukr;
Padalka S. Prof. Dr.Hist. Senior Research Fellow in Hist. of Science and Technology, Kyiv, Ukr;
Gordon F. Dr. Economy, Leeds city, Yorkshire, England;
Hasanov S. Professor, Dr. Philology, Director of the State Museum of Literature Alisher Navoi Uzbek Academy of Sciences, Tashkent, the Republic of Uzbekistan;
Inshin N. Professor, Dr. of Juridical Science, Honored jurist of Ukraine, head of the department of labor law and social security law of the Taras Shevchenko Kiev National University Kyiv, Ukraine;
Mgaloblishvili N. Associate Professor at the State Academy of Fine Arts, Doctoral Student at the Iv.Javakhishvili State University, Member of the Artists' Union of Georgia, Tbilisi, Georgia;
Karev D. Dr.Hist. Professor of Humanities University Yanka Kupala, Grodno, Belarus;
Djikia M. - Doctor of Medicine, State University of Ac. Tsereteli, Kutaisi, Georgia.
Ilchev I. Professor, Dr. Habil Rector, University St. Kliment Ohridski, Sofia, Bulgaria.
Klyuchnik A. – Dr. Economy, Professor, Department of world agriculture and foreign trade, National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine
Dolya V. Doctor of Pharmacy, professor of pharmacognosy, pharmacology and botany State Medical University, Zaporizhzhya, Ukraine.
Chernigovets N. - Ph.D., Lecturer, Department of History and Archaeology Slavs, Institute of History Education, National Pedagogical University M. Drahomanova, Kyiv, Ukraine;
Responsible editors: Tonkyh S., Pryhodko N. Kyiv, Uk. Mintz A., Hamilton, Canada.

ISBN 978-1-77192-098-8 (Canada) International Scientific Journal
EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION Vol.5

© S R C "Slavic world"
© Accent Graphics Communications

CONTENTS

Section I. Economics

Gaiunets N.I. Ukraine. ADAPTATION POSSIBILITIES AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE.....5

Malyuk S. O. Ukraine. METHODS OF CONTROLLING THE EXPENSES OF BAKERIES.....13

Section II. Jurisprudence

Ashin A. A. Ovsyanikova A. A. Russia. SEXUAL EXPLOITATION OF MINORS IN INTERNATIONAL LAW OF THE 21ST CENTURY.....17

Chyhantsova O. Ukraine. FOREIGN LANGUAGE LEARNING OF STUDENTS WITH NON-LINGUISTIC SPECSALITY.....22

Guberskaya N. L. Ukraine. PRINCIPLES OF UKRAINIAN STATE POLICY IN THE FIELD OF THE HIGHER EDUCATION28

Timashov V. A. Ukraine. ADMINISTRATIVE SERVICES IN UKRAINE: GENERAL THEORETICAL ASPECTS AND PROBLEMS OF APPLICATION.....36

Vasilchenko O. P. Ukraine. METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE STUDY OF THE PRINCIPLE OF EQUALITY OF RIGHTS AND FREEDOMS OF MAN AND CITIZEN40

Section III. Medicine

Chuprina L.A. Stepur A.A. Russia. DYNAMICS OF BRAIN ELECTRICAL ACTIVITY IN WOMEN OF REPRODUCTIVE AGE WITH HORMONE - ACTIVE PITUITARY MICROPROLACTINOMAS.....48

Section I. Economics

Галунець Н. І. аспірант
Миколаївського національного аграрного університету, Україна
Galunets N.I. graduate student
Mykolayiv National Agrarian University, Ukraine

АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

ADAPTATION POSSIBILITIES AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

У статті розглянуто сутність поняття адаптація та адаптаційні можливості підприємства. Досліджено адаптаційні можливості аграрного сектору країни та зроблено висновки про їх вплив на адаптацію аграрних підприємств на міжнародних ринках.

Ключові слова: адаптація, адаптаційні можливості, аграрний сектор, підприємство, міжнародний ринок.

The article considers the essence notion adaptation and adaptive capabilities of the enterprises. Investigated adaptive capabilities of the agricultural sector of the country and The conclusions about the their impact on the adaptation of agrarian enterprises in international markets.

Key words: adaptation, adaptive capabilities, agrarian sector, enterprise, international market.

Вступ України до Світової організації торгівлі та інтеграційні процеси розвитку аграрного сектору, передусім є важливою умовою для присутності на міжнародних ринках сільськогосподарської продукції. Нинішній стан більшості аграрних формувань України характеризується функціонуванням в умовах мінливості, непередбачуваності та невизначеності зовнішнього середовища, що робить їх діяльність ризикованою. Водночас, своєчасна адаптація аграрних підприємств до змін в зовнішньому середовищі, перехід до альтернативних варіантів розвитку і вироблення механізмів їх реалізації має базуватися на основі наявності і розвитку адаптаційних можливостей аграрного сектору країни. В результаті актуальності набуває питання, щодо виявлення наявності та розвитку адаптаційних можливостей

аграрного сектору України та їх впливу на адаптацію аграрних підприємств на міжнародних ринках.

Функціонування аграрних підприємств відбувається не ізольовано, а в певному контакті із зовнішнім середовищем, яке представлене відповідними умовами, які швидко чи повільно, безпосередньо або опосередковано впливають на його діяльність. Більшість вітчизняних аграрних підприємств, що мали налагоджену систему виробничо-господарської діяльності виявилися нездатні адекватно й усвідомлено реагувати на постійно змінні умови зовнішнього середовища в силу нерозвиненості ринкових інструментів та гнучкого адаптивного управління. Роль адаптивного управління агропідприємствами і масштаби його практичного застосування в сучасній економіці значно зростають [1 с.4].

Під адаптацією розуміють процес цілеспрямованої зміни параметрів, структури і властивостей будь-якого об'єкта у відповідь на зміни, що відбуваються, як у зовнішньому середовищі діяльності об'єкта, так і, у середині нього [2 с.43]. Адаптація сільськогосподарського підприємства, на нашу думку, належить до більш стабільних рішень та добре організованим засобом справлятися з типовими проблемами, які виникають на шляху послідовного ряду пристосувань підприємства до умов міжнародних ринків. Основною метою адаптації є забезпечення виживання та ефективного функціонування аграрного підприємства в умовах постійно змінного міжнародного ринку і досягнення стратегічної стійкості на ньому.

Ефективність адаптації аграрних формувань пов'язується з такими поняттями як адаптивність та адаптаційні можливості. В узагальненому вигляді співвідношення адаптивності та адаптаційних можливостей є таким: адаптивність - це сама спроможність підприємства до адаптації, а адаптаційні можливості - це ті властивості, які цю спроможність забезпечують.

На основі наших досліджень розуміння поняття адаптаційні можливості можемо зробити висновок, що під цим поняттям слід розуміти певний стан підприємства, що показує його здатність адаптуватися шляхом внесення певних змін у свою діяльність у відповідь на зміни, що відбуваються на в круги підприємства [3 с.94, 9 с.75].

Отже, адаптаційні можливості аграрних підприємств характеризуються здатністю підприємства у певний проміжок часу реорганізувати свою діяльність, таким чином, щоб забезпечити збереження, відновлення або зміцнення своєї діяльності у відповідь на зміни, що відбуваються на міжнародних ринках. Враховуючи їх специфіку можна стверджувати, що адаптаційні можливості аграрного сектору повинні включати в себе такі різноманітні риси діяльності аграрних підприємств, як:

- визначення конкурентоспроможності аграрної продукції та підприємства в цілому на міжнародному ринку;
- розгляд інноваційної складової діяльності аграрних підприємств та вивчення їх стратегічних цілей;
- вплив на підприємство факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, а також деякі інші аспекти управління діяльністю аграрних підприємств.

Світове співтовариство визнає, що українські підприємства аграрного сектору є такими, які мають реальні перспективи завоювання значного сегменту міжнародного ринку. Вони мають певні адаптаційні можливості, які зосереджені в галузевих особливостях виробництва, переробки та збуту сільськогосподарської продукції.

Адаптаційні можливості аграрного сектору України в першу чергу зумовлені сприятливими природно-кліматичними умовами, високою природною родючістю ґрунтів, зручним економіко-географічним і геополітичним розташуванням країни. наявністю трудових ресурсів, структурою земельного фонду із значним переважанням сільськогосподарських угідь (України займають 27,8 млн. га, що становить 8,7% від світових площ чорноземів), транспортно-географічними умовами.

Україна традиційно вважається державою з вагомим науковим потенціалом, визнаними у світі науковими школами, розвиненою системою підготовки кадрів. Тому наступною адаптаційною можливістю аграрного сектору на нашу думку є його кадрове забезпечення.

Сучасний розвиток аграрної освіти зорієнтований на забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва шляхом підготовки висококваліфікованих фахівців, які володітимуть сучасними знаннями і вміннями. будуть здатні до створення і впровадження інноваційних технологій. Станом на 1 січня 2013 року до сфери управління Міністерства аграрної політики та продовольства України належать 20 вищих навчальних закладів (ВНЗ) 3 - 4 рівнів акредитації, в тому числі 18 університетів, із яких 11 мають статус національного і 1 — дослідницький, 2 академії та 24 вищих навчальних заклади 1 - 2 рівнів акредитації, які мають права юридичної особи. У галузі також функціонують 34 установи післядипломної освіти та 32 - з підготовки і підвищення кваліфікації робітничих кадрів [4].

До того ж, на базі провідних аграрних університетів та сучасних сільськогосподарських підприємств створені і діють 6 регіональних навчально-практичних центрів, а також 14 навчально-практичних центрів на базі коледжів і технікумів. У зазначених центрах зосереджено сучасну вітчизняну і зарубіжну техніку та обладнання, запроваджено інноваційні технології виробництва, що дає можливість забезпечити якісне проведення практичної підготовки студентів.

У 2013 році випуск фахівців вищими аграрними навчальними закладами становив 46990 осіб, частка випуску цих фахівців складає майже 8,2 % загального випуску ВНЗ України.

Навчальний процес забезпечують близько 12,5 тис.осіб викладацького складу серед яких 7,4 тис. осіб науково-педагогічних з-поміж них 4,9 тис. осіб – доктори і кандидати наук, з-поміж яких більша частина професорів і доцентів, та 5,0 тис. педагогічних працівників.

Аграрні ВНЗ співпрацюють із закордонними навчальними закладами та науковими установами, що дає можливість українським викладачам, науковцям і студентам проходити стажування у провідних університетах Бельгії, Болгарії, Великої Британії, Данії, Німеччини, Польщі, США, Швеції, Франції та інших країн світу у

рамках міжнародних програм та проектів [4]. Набуті там знання використовують для розвитку вітчизняного сільського господарства та його ефективної адаптації на міжнародних ринках.

Діяльність близько 30 науково-дослідних установ Мінагрополітики, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Державного агентства лісових ресурсів, Державного агентства земельних ресурсів та Державного агентства рибного господарства, займаються проведенням досліджень та розробкою науково-обґрунтованих заходів, спрямованих на розвиток аграрного сектору України та його адаптації до сучасних умов господарювання.

Важливою адаптаційною можливістю на нашу думку є забезпечення інноваційного розвитку сільського господарства. Так певний внесок у забезпечення інноваційного розвитку здійснює аграрна наука, зокрема наукові установи Національної академії аграрних наук України. Тут проводяться випробування завершених наукових розробок, маркетингові дослідження, трансфер інновацій та наукове супроводження інноваційних проектів, науково-консультаційне та інформаційне обслуговування агроформувань. В результаті їх діяльності кількість завершених наукових розробок у 2006-2010 році становила 4024, отримано охоронних документів – 2850, або 71 %.

Таким чином аграрна освіта, як адаптаційна можливість при раціональному її використанні, у повній мірі зможе забезпечувати підготовку фахівців для сільгосппідприємств, що володітимуть знаннями та навиками роботи в умовах застосування новітніх ресурсозберігаючих технологій, матимуть економічне мислення; здійснюватимуть системну перепідготовку працюючих спеціалістів та управлінців аграрного бізнесу при переході господарств на новітні ресурсозберігаючі технології і залучатимуть для роботи в галузі кращих викладачів аграрного профілю, які володіють знаннями передового світового досвіду аграрного виробництва.

Сільське господарство в Україні є дуже важливою складовою української економіки, його внесок у ВВП України значно більший ніж для решти країн-членів ЄС. Сільськогосподарське виробництво складається з двох крупних основних галузей - рослинництва і тваринництва, які доповнюють одна одну в забезпеченні народного господарства різними продуктами. В результаті цього діяльність аграрних підприємств володіє досить сильними, тільки їм притаманними адаптаційними можливостями.

Центральною ланкою сільськогосподарського виробництва є рослинництво. Адаптація галузі рослинництва повинна забезпечувати не тільки максимальну продуктивність культурних рослин, але й стійке зростання виробництва продукції при одночасному зниженні собівартості і раціональному використанні земельних угідь.

Однією з головних адаптаційних можливостей в аграрному секторі є земельні угіддя, які характеризуються високою природною родючістю: на них без втручання хімізації можливо вирощувати 50 ц/га зерна. Земельні угіддя володіють можливостями внутрішньої трансформації: розорювання луків і пасовищ або залуження ріллі, переведення частини її в переліг, розширення розмірів парів,

осушення заболочених ділянок та інші форми меліорації земель тощо. Завдяки трансформації угідь можна регулювати розміри площі обробітку землі, структуру посівів, розміри скотарства [1 с.5]. В результаті такі дії є важливим заходом щодо господарського укріплення аграрного сектору, який в тій чи іншій мірі впливатиме на адаптацію аграрних підприємств на міжнародному ринку.

Нині в світі зростає попит на так звані органічні продукти. Україна теж не стоїть осторонь цих процесів: спостерігається зацікавленість як малих, так і великих сільгосппідприємств виробництвом саме органічної продукції. Наявність земельних територій дозволяють виробляти та експортувати екологічно чисту продовольчу продукцію на міжнародні ринки. Так на території України фахівцями ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» НААН України виділено чотири регіони за придатністю для вирощування екологічно чистої продукції: північно-Полтавський, Вінницько-Прикарпатський, південно-Подільський, північно-східно-Луганський [5 с.10].

Економічне призначення тваринництва забезпечувати населення високоякісними, калорійними, дієтичними і вітамінізованими продуктами харчування, а промисловість - сировиною. Стан тваринництва виступає своєрідним індикатором адаптації аграрного сектору на міжнародному ринку. Галузь тваринництва України має свої специфічні складнощі, що дає основу для її характеристики, як багатогалузевого тваринництва. До основних його напрямів відносять: скотарство, свинарство, вівчарство, козівництво, конярство, птахівництво. Адаптаційні можливості в галузі тваринництва характеризуються прискореним розвитком скоростиглих галузей, таких як, свинарство і птахівництво, які відрізняється швидкими темпами відтворення, інтенсивним зростанням, високою продуктивністю і життєздатність в несприятливих умовах [1 с.6]. Перехід аграрних підприємств на скоростиглі галузі дає змогу аграрним підприємствам успішно адаптуватися до мінливих умов міжнародного ринку, зокрема рівномірним виробництвом продукції впродовж року, надходженням коштів від її реалізації, повнішим використання основних виробничих фондів і трудових ресурсів тощо.

Адаптація аграрного сектору практично у всьому світі має державну підтримку в тій або іншій формі, що зумовлено, як специфікою аграрного виробництва, так і його надзвичайно важливим значенням для національної безпеки будь-якої країни. Рівень державної підтримки, має забезпечувати стабільні темпи розвитку аграрного сектору, унеможливаючи збитковість сільськогосподарських підприємств, зокрема підчас адаптації на міжнародному ринку [9, с.5].

Враховуючи, що сільське господарство є специфічною галуззю господарського комплексу, запровадження його раціональної державної підтримки є однією із основних його адаптаційних можливостей будь якої країни, яка сприяє створенню рівносприятливих макроекономічних умов його відтворення у конкурентному ринковому середовищі.

Основними нормативно-правовими актами, що визначають державну підтримку аграрної галузі та сільськогосподарських товаровиробників в Україні, є закони України:

- Про державну підтримку сільського господарства України, який визначає основи державної політики у бюджетній, кредитній, цінovій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції та розвитку аграрного ринку, а також забезпечення продовольчої безпеки населення;

- Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015р. – який спрямований на перетворення аграрного сектору в високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави[4].

В контексті визначення державної підтримки, як однієї з адаптаційних можливостей аграрного сектору, варто звернути увагу на Державну цільову програму розвитку українського села на період до 2015 року, в якій передбачено виділення коштів впродовж 2008 – 2015рр. в обсязі понад 120 млрд гривень. державна підтримка буде спрямована на створення сприятливих умов для сталого розвитку сільських територій, забезпечення функціонування високоефективного конкурентоспроможного аграрного сектору на внутрішньому і зовнішньому ринках, посилення безпеки харчування і виробництва якісних продуктів, зростання доходів сільського населення, розвиток аграрної науки та освіти [4].

Оскільки аграрний сектор економіки України забезпечує продовольчу безпеку держави, розвиток та його підтримка відіграють важливу роль у нарощуванні експортного потенціалу країни. Саме тому в Законі України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» передбачено державну підтримку агропромислового комплексу, зокрема сільського господарства і, в першу чергу, тваринництва, як основи забезпечення власним продовольством, відтворення та реалізації переваг від органічного виробництва у сільському господарстві. Зокрема, на розвиток тваринництва передбачається спрямувати 900,0 млн. грн. На збереження та збільшення поголів'я великої рогатої худоби, компенсацію відсоткової ставки за кредитами, розвиток обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів передбачено 201,8 млн. гривень. Також у бюджеті поточного року збільшено до 700,0 млн. грн. видатки на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства. Для підтримки програм забезпечення оновлення техніки через лізинг передбачено видатки у сумі 192,0 млн. грн., в тому числі за рахунок коштів загального фонду державного бюджету - 140,0 млн. гривень. Варто відзначити, що у 2014 році, як і в попередні роки, збережена пільгова система оподаткування у сільському господарстві, завдяки чому товаровиробники отримують пільги на суму понад 20,0 млрд. гривень [7].

Дослідивши нормативно-правові акти підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва можемо зробити висновок, що основними формами взаємодії держави та підприємництва, які у тій чи іншій мірі розвинуті на сьогодні в аграрному секторі України, є насамперед: державно-приватне партнерство;

співпраця з розвитку аграрних кластерів і технопарків; взаємодія державних та місцевих органів влади із саморегульованими організаціями; партнерство на місцевому рівні щодо підтримки ініціатив сільських громад у розбудові соціальної інфраструктури сіл [8]. Також варто зазначити, що держава приділяє увагу саме пріоритетним напрямам розвитку, серед яких: підтримка товарного виробництва та підвищення конкурентоспроможності сільського господарства; підтримка дрібних товаровиробників, починаючи підприємців, сімейних ферм та кооперативних об'єднань; охорона земель та раціональне використання сільськогосподарських угідь; встановлення цін підтримки на окремі види сільськогосподарської продукції; розвиток ринкової інфраструктури; підтримка місцевих ініціатив розвитку сільських територій та якості життя на селі; розвиток аграрної науки та впровадження у виробництво новітніх технологій виробництва сільськогосподарської продукції, догляду за тваринами, систем обробітку ґрунту тощо.

Таким чином, в умовах зростаючої конкуренції зі сторін міжнародних корпорацій, механізм державної підтримки розвитку сільського господарства країни є основним компонентом адаптаційних можливостей аграрного сектору, та в змозі цілеспрямовано забезпечити економічну стабільність вітчизняних аграрних підприємств на міжнародних ринках.

Адаптаційні можливості використання сучасних принципів і методів управління в аграрному секторі є подальшою складовою результативності адаптації діяльності агроформувань на міжнародних ринках [10 с.27]. З точки зору управління важливо, щоб аграрні підприємства адаптувалися до змінних умов функціонування в такий спосіб, щоб якнайповніше забезпечити реалізацію своєї місії і стратегічних цілей. Для цього необхідно забезпечити керованість процесом адаптації як сільськогосподарського підприємства в цілому, так і його складових структур [3 с.95]. На нашу думку можливість використання стратегічного управління в діяльності аграрних формувань є однією із складових адаптаційних можливостей аграрного сектору тому, що ключовим завданням стратегічного управління є сприяння балансуванню відносин між підприємством та міжнародним ринком, для досягнення довгострокових цілей.

Під час дослідження діяльності аграрних формувань на міжнародних ринках. вважаємо, що виявлення наявних їх адаптаційних можливостей варто проводити, ще на самому початку виходу на ринок, у процесі формування відносини з іноземними партнерами з врахуванням досвіду успішних і неуспішних операцій на зовнішніх ринках. Разом з тим варто зазначити, що виявлення наявності та підтримка адаптаційних можливостей аграрного сектору знаходяться в прямій залежності від виробничого потенціалу, від спроможності його оптимізувати для підтримки і забезпечення більш ефективного розвитку аграрних формувань в конкурентному зовнішньому середовищі, зокрема світовому продовольчому ринку.

Таким чином, урахування визначених адаптаційних можливостей аграрного сектору має надзвичайно важливе значення для забезпечення ефективної діяльності підприємств аграрного сектору на міжнародних ринках. Водночас, варто зауважити,

що адаптаційні можливості виявляються лише в реальних умовах функціонування підприємства і пов'язуються з рівнем розвитку самого аграрного сектору. Виявлення наявних діючих адаптаційних можливостей аграрного сектору дасть змогу точніше визначити заходи щодо оптимізації механізму адаптації та визначити ступінь функціональної зрілості аграрного підприємства на міжнародному ринку. Удосконалення та розвиток наявних адаптаційних можливостей аграрного сектору дасть змогу істотно підвищити якість і ефективність управління природно-кліматичними, виробничими, ціновими та фінансовими ризиками на рівні підприємств і забезпечити достатньо високий рівень адаптації аграрних підприємств на міжнародному ринку з меншими витратами.

Джерела та література

1. Онисько С. Реалізація адаптивних можливостей сільськогосподарських підприємств / Онисько С., Шолудько О. // Аграрна економіка, 2012, Т. 5, № 1-2 с. 3-12
2. Козаченко А.В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения: Монография / А.В Козаченко, В.П. Пономарев, А.Н. Ляшенко. – К.: Либра, 2003. – 280 с.
3. В.М. Гончаров Розвиток та оцінка адаптивних можливостей переробних підприємств АПК/ В.М. Гончаров, Є.В. Дем'янова // Економіка АПК, 2010, №1 С.93-97
4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. - Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>
5. Бегей С. В. Екологічне землеробство / С.В. Бегей, І.А. Шувар – Львів: «Новий Світ – 2000», 2007. – 429 с.
6. Лузан Ю.Я. Розвиток державної підтримки аграрного сектора України в умовах членства в СОТ / Ю.Я. Лузан // Облік і фінанси АПК. – 2008. -№3. – с. 4-10.
7. Офіційний сайт КМУ. У Держбюджеті на 2014 рік збільшено підтримку АПК. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish...>
8. Форми взаємодії держави та бізнесу в аграрній сфері України: інституційний аспект" Аналітична записка. Електронний ресурс : Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1479/>
9. Акофф Р. Идеализованное проектирование: как избежать завтрашней кризиса сегодня. Створення майбутнього організації / Рассел Ф. Акофф, Джейсон Магидсон, Герберт Дж. Еддісон; Пер. з англ. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 320 с.
10. Кравченко С.А. Адаптация экономического механизма функционирования сельскохозяйственных предприятий к условиям рынка: Монография. / С.А. Кравченко. – К: ННЦ ИАЭ, 2008. – 444 с.